YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL, OKTYABR / VI MAXSUS SON

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

IQTISODIYOT FAKULTETI

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O‘z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig‘i o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Elektron nashr. 307 sahifa.
E’lon qilishga 2026-yil 24-oktyabrda ruxsat etildi.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO‘JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH: YUTUQLAR, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 9
Yunusov Xudoynazar Beknazarovich

XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA IJARA MUNOSABATLARI VA INVESTITSION AKTIVLARNI HISOBGA OLISHNI TAKOMILLASHTIRISH 11
Egamberdiyeva Salima Rayimovna

KORXONA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA‘MINLASH VA RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH FOYDA KO‘RSATKICHLARINI 2029-YILGACHA PROGNOZI 20
Xasanov Baxodir Akramovich, Maxmudov Azamat Normuradovich, Atamurodov Saidmurod Yaxyoyevich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIGA O‘TISH MASALALARI 23
Kurbanov Ziyat Niyazovich

ОРГАНИЗАЦИЯ НАЛОГОВОГО УЧЕТА И ОПТИМИЗАЦИЯ ЗАТРАТ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЛОГИСТИКИ 28
Н. Бердимурат, А. Бердимурат

QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA BIOLOGIK AKTIVLAR AUDITINI RISKLARGA YO‘NALTIRILGAN HOLDA TASHKIL ETISH 34
Alikulov Abdimo‘min Ismatovich, Ruzieva Elvira Abdulmitovna, Rakhimova Umida Rabbimovna

CHORVACHILIK KORXONALARI VA AGROKLASTERLARDA BIOLOGIK AKTIVLAR HISOBINI BHXS (IAS) 41 “QISHLOQ XO‘JALIGI” STANDARTI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 40
Alikulov A.I., Sayfiyev S. S., Karimov I.Sh.

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL OQIMLARINING IQTISODIY MOHIYATI, ULARNI TASNIFLASH VA BAHOLASHNING ZARURATI 47
Xasanov Baxodir Akramovich, Maxmudov Azamat Normuradovich, Atamurodov Saidmurod Yaxyoyevich

BALIQCHILIK XO‘JALIKLARIDA AYLANMA KAPITALDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI IQTISODIY TAHLIL QILISH VA BARQAROR RIVOJLANISHNI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 50
Fayziyev Oybek Raximovich

CHORVACHILIK BIOLOGIK AKTIVLARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TASHKIL ETISH MUAMMOLARI VA ULARNING YECHIMLARI 57
Menglikulov Baxtiyor Yusupovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AGROSERVISNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI 63
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich

QISHLOQ AHOLISI DAROMADLARINI KO‘PAYTIRISHNING INNOVATSION YO‘NALISHLARI 68
Amaniyazov Rinat Bayniyazovich

MINTAQAVIY BOG‘DORCHILIKDA RESURS VA XARAJATLAR TARKIBINI OPTIMALLASHTIRISH (Samarqand viloyati tumanlari misolida) 74
Akbarov Husan O‘zbekxonovich

SANOAT SOHASIDA INVESTITSION RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI 79
Azimova Hulkar Egamberdiyevna

QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISHINING TEXNOLOGIK VA BIOLOGIK XUSUSIYATLARI HAMDA ULARNING XARAJATLAR HISOBI VA KALKULYATSIYA METODOLOGIYASIGA TA’SIRI 86
Mardonov Mamed Shavkatovich

BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA’MINLASHDA INVESTITSIYALAR HAMDA JOZIBADOR INVESTITSION MUHITNING O‘RNI VA AHAMIYATI 89
Raxmatov Jonibek Ismoil o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

SAMARQAND VILOYATIDA MAISHIY XIZMATLARNI RIVOJANTIRISH ASOSIDA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISHGA OID TAVSIYALAR 96
Navruzbek Azimjonovich Rajabov

MAMLAKATIMIZDA AHOLINI KAMBAG‘ALLIK DARAJASINING TAHLILI VA KAMBAG‘ALLIKNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY IMKONIYATLARI 99
Saparov Murod Irgashovich

O‘ZBEKISTONDA SAVDO VA ELEKTRON SAVDO XIZMATLARI TARAQQIYOTINING ILMIY ASOSLARI VA RAQAMLI IQTISODIYOTGA MOS RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI 102
Jurakulov Shoxrux Baxtiyorovich

O‘ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOG‘INING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 108
Eshanqulov Sirojiddin Xakimovich

INNOVATSION AGROTEXNIK TADBIRLAR (XOMTOK VA BARG SONINI BOSHQARISH) ASOSIDA MAYIZBOP UZUMCHILIKDA BARQAROR HOSILDORLIKNI TA’MINLASH YO‘LLARI 114
Abdurasulov Otabek Abdurasul o‘g‘li, Mahmudova Fotima Erkin qizi

ASALARICHILIK XO‘JALIKLARIDA AKTIVLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 117
Ishturdiev Hasan Abdugapparovich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ЗАТРАТ БИОЛОГИЧЕСКОВ АКТИВОВ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ 121
Изатиллаева Комила, Эшмурадов Улугбек Ташмуратович

AGROKLASTERLARDA TOVAR-MODDIY QIYMATLIKLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING USLUBIY YO‘NALISHLARI 128
Raximova Umida Rabbimovna, Vahobov Diyor Husan o‘g‘li, Mardonova Parizoda Ziyodullayevna, Djuraqulov Sherali Abdullayevich

O‘ZBEKISTON KIMYO SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVI ASOSLARI 133
Razikov Otabek Rustamovich

QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA TOVAR-MODDIY ZAHIRALARNING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLISHNI TAKOMILLASHTIRISH 137
Raximova Umida Rabbimovna, Qodirberganova Tabassum Ro‘zimboy qizi, Xazratqulov Firdavs Firuzovich, Qadamboyev Mirxandbek Xamidjon o‘g‘li

LIMON MEVASINING SHIFOBAXSH XUSUSIYATLARI HAQIDA BA’ZI TUZUKLAR 140
N.Mamatkulov, Ochilova Marg‘uba

KICHIK BIZNESNI EKSPORTGA OLIB CHIQISH: AMALIY STRATEGIYALAR VA HAYOTIY TAJRIBALAR 143
R. T. Qudratov, A. X. Sodiqov

FERMER XO‘JALIKLARIDA SOTISH JARAYONLARI HISOBI VA AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH 147
Ruziyeva Dilafruz Faxridinovna, Abdunazarova Sevinch

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR 154
Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich

XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA BIZNES-JARAYONLARNI AVTOMATLASHTIRISH VA OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI 159
Berdiyev Nazirjon Abduvoseyevich

G‘ALLA YETISHTIRISHDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBI VA MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASHNING HOZIRGI HOLATI 165
Sh.X. Yuldashev, S.S. Nematilloyev

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 171
Berdiyev Nazirjon Abduvoseyevich

YASHIL IQTISODIYOT SHAROTIDA OZBEKISTONDA ISHSIZLARGA YANGI ISH ORINLARINI YARATISH 177
Nazarova M.Sh., Berdikulov Ravshan, Nematullaev Ozodbek, Xasanov Rizo

ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА НА ОСНОВЕ ИНВЕСТИЦИЙ, ИННОВАЦИЙ И ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 181
Шадиева Гулнора Мардиевна

KAMBAG‘ALLIK DARAJASINI QISQARISHIGA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASI TA’SIRINI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI 185
Saparov Murod Irgashovich

SUT CHORVACHILIGIDA MAHSULOT TANNARXINI OMILLI VA MARJINAL TAHLIL QILISH USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH 189
Abduganieva Dildora Bobir qizi, Alikulov Abdimo‘min Ismatovich

ASALARICHILIK XO‘JALIKLARIDA TA’MINOT JARAYONI HISOBINING HOZIRGI HOLATI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI 195
Ishturdiev Xasan Abdigapparovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI 200
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi

ПИЩЕВЫЕ ОТХОДЫ И СТРАТЕГИИ БОРЬБЫ С НИМИ 214
Казакова Зулайхо Салахиддиновна, Хотамова Юлдуз Юнусжоновна, Авалбаева Самира Кахрамон кизи, Ахророва Малохат Аброр кизи

AGROKLASTERLARDA TOVAR-MODDIY QIYMATLIKLAR BO‘YICHA ICHKI NAZORAT VA AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH 221
Raximova Umida Rabbimovna, Jumaniyazova Munisa Jamoliddin qizi, Xoliqberdiyev Firdavs Ilhamovich, Nafasov Og‘abek Bobirjon o‘g‘li

KORXONALARDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALARI TANNARXINI IAS 2 STANDARTI BO‘YICHA SHAKLLANTIRISH VA UNING AUDITORLIK TAHLILI 225
To‘xtayev Zafar Mamatqulovich, Omonov Sindorbek G‘ayrat o‘g‘li, Abdusalomov Jasurbek Abdukarim o‘g‘li

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA ASOSIY VOSITALARNI TAN OLISH, ULARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA BAHOLASH VA AMORTIZATSIYA USULLARI: XALQARO VA O‘ZBEKISTON YONDASHUVLARINING QIYOSIY TAHLILI 229
Azzamova Dinora Xolmumin qizi

O‘ZBEKISTONDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA UYG‘UNLASHTIRISH SHAROITIDA XARAJATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 232
X. Axmedov, S. Karimov, M. Raxmonova, G. B. Narziyeva

СОВРЕМЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ БИЗНЕСА 237
Р. С. Макашева, А. Бердимурат, Азизова София, Акимова Милан

ИНВЕСТИЦИИ, ИННОВАЦИИ И РЕБРЕНДИНГ КАК ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА 242
Шадиева Гулнора Мардиевна

SAMARQAND VILOYATI MEVA-SABZAVOTCHILIK TARMOG‘IDA KLASTER TIZIMINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA UNI OSHIRISH YO‘LLARI 246
Roziyeva Gulhayo Choriyevna

PAXTA YETISHTIRISHDA INNOVATSION AGROTEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY MOHIYATI 254
Z.N.Ishniyazov

O‘ZBEKISTON QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 257
G. B. Narziyeva, Baxriddinov Samandar, Jumayev Azamat

O‘ZBEKISTONNING JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A’ZO BO‘LISHI VA MILLIY IQTISODIY ISLOHOTLAR: IMKONIYATLAR, XATARLAR VA STRATEGIK MOSLASHUV 262
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Yaxshiliqov Jo‘raqul Rahmiddin o‘g‘li, Napasov Aslonbek Asqar o‘g‘li

QISHLOQ XO‘JALIGIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHGA TA’SIRI 267
Ruziyeva Dilafruz Faxridinovna, Tursunov Samad Dilshod o‘g‘li, Tog‘aymurodov Sorbon Suhrob o‘g‘li, Eshqulov Murodjon O‘tamurod o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

FAOL TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMINING ASOSLARI 274
Baxtiyorov Mexro‘zxon Baxtiyorovich, Salamov Ibroxim

УЧЕТ И ОПТИМИЗАЦИЯ ТРАНСПОРТНЫХ ЗАТРАТ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЛОГИСТИКИ: СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ 279
Бердимурат Н., Сапарбай А., Қырықбай Қ.

СИСТЕМА НАЛОГОВ И СБОРОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ И ВЕКТОР РАЗВИТИЯ 286
Бахтиярова Севинчой Абдиязовна, Султонбоева Севинчой Азизбековна

AKVAKULTURA: TABIIY-IQLIM SHAROITLAR, BALIQ YETISHTIRISH USULLARI VA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI 289
Urdushev Xamrakul, Rabbimova Parvina Askar qizi

БИОЛОГИЧЕСКИЕ АКТИВЫ КАК СПЕЦИФИЧЕСКИЙ ОБЪЕКТ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА 293
Кураленко Алина, Эшмурадов У.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В МАЛОМ И СРЕДНЕМ БИЗНЕСЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 298
Туякбаева Жазира, Таженова Хурлиман, Ш. Юлдашев

QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA JAVOBGARLIK MARKAZLARI SEGMENTAR HISOBOTLARINING XUSUSIYATLARI 301
Alikulov G‘olib Abdimuminovich

O‘ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOG‘INING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Eshanqulov Sirojiddin Xakimovich
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti tadqiqotchisi
Email: Siroj_ff@mail.ru

Annotatsiya: Maqolada O‘zbekistonda chorvachilik tarmog‘ining 2021–2025-yillardagi rivojlanish dinamikasi va iqtisodiy samaradorlikni oshiruvchi asosiy omillar tahlil qilindi. Go‘sht, sut va tuxum ishlab chiqarish, qoramol va parranda bosh soni, naslchilik-seleksiya, ozuqa bazasi, davlat subsidiyalari, investitsiya loyihalari hamda xo‘jaliklar tarkibi o‘rganildi. Tahlil natijalari tarmoqda iqtisodiy samaradorlikning asosiy rezervi chorva bosh sonini mutlaq ko‘paytirishdan ko‘ra mahsuldorlikni oshirish, ozuqa tannarxini pasaytirish, qayta ishlash va kooperatsiyani rivojlantirish bilan bog‘liqligini ko‘rsatdi.

Kalit so‘zlar: chorvachilik, iqtisodiy samaradorlik, mahsuldorlik, go‘sht, sut, tuxum, naslchilik, ozuqa bazasi, investitsiya, subsidiya, rentabellik.

Abstract: The article analyzes the development of Uzbekistan’s livestock sector in 2021–2025 and the main factors affecting economic efficiency. Meat, milk and egg production, livestock and poultry numbers, breeding, feed supply, public support and investment are examined. The results show that further efficiency gains depend mainly on productivity growth, lower feed costs, deeper processing and stronger producer cooperation rather than on livestock expansion alone.

Key words: livestock, economic efficiency, productivity, feed base, investment, subsidies, processing.

Аннотация: В статье проанализированы тенденции развития животноводства Узбекистана в 2021–2025 годах и факторы повышения его экономической эффективности. Рассмотрены динамика производства мяса, молока и яиц, поголовье скота и птицы, племенная работа, кормовая база, государственная поддержка и инвестиции. Обосновано, что дальнейший рост эффективности связан прежде всего с повышением продуктивности, снижением затрат на корма, переработкой продукции и развитием кооперации.

Ключевые слова: животноводство, экономическая эффективность, продуктивность, корма, инвестиции, субсидии, переработка.

KIRISH

Chorvachilik O‘zbekiston qishloq xo‘jaligining oziq-ovqat xavfsizligi, aholi bandligi va qayta ishlash sanoatini xomashyo bilan ta’minlashda muhim o‘rin tutuvchi tarmoqlaridan biridir. Aholi sonining o‘sishi va iste’mol talabining kengayishi go‘sht, sut, tuxum hamda boshqa mahsulotlar ishlab chiqarishni ko‘paytirishni talab etadi. Biroq zamonaviy sharoitda tarmoq taraqqiyotini faqat chorva bosh sonining o‘sishi bilan baholash yetarli emas. Iqtisodiy jihatdan muhim natija mavjud yer, ozuqa, mehnat va kapital resurslari hisobiga ko‘proq va sifatli mahsulot olishdan iborat.

Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlik yakuniy natija bilan sarflangan resurslar o‘rtasidagi nisbatni ifodalaydi. Uni baholashda bir bosh chorvaning mahsuldorligi, mahsulot tannarxi, ozuqa sarfi, mehnat unumdorligi, kapital qaytimi va rentabellik ko‘rsatkichlari muhim. Shu sababli tarmoqda nasldorlikni yaxshilash, oziqlantirishni ilmiy asosda tashkil etish, veterinariya xizmatlari, mexanizatsiya, mahsulotni qayta ishlash va sotish tizimini rivojlantirish iqtisodiy samaradorlikning asosiy omillari hisoblanadi.

Taqdim etilgan 2021–2025-yillar tarmoq ma’lumotlarida respublikada 19 055 ta chorvachilik xo‘jaligi mavjudligi, shundan 8 054 tasi qoramolchilik, 3 691 tasi qo‘y va echkichilik, 1 239 tasi parrandachilik, 5 367 tasi baliqchilik yo‘nalishida faoliyat yuritishi qayd etilgan. Mazkur ko‘lam chorvachilikni mamlakat qishloq iqtisodiyotining yirik ishlab chiqarish va bandlik manbalaridan biri sifatida baholash imkonini beradi. Tadqiqotning maqsadi 2021–2025-yillardagi rivojlanish dinamikasini tahlil qilish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ustuvor yo‘nalishlarini asoslashdan iborat. [1]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning axborot bazasini 2021–2024-yillarda chorvachilik sohasining holati bo‘yicha tarmoq tahliliy materiali, O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasining 2021–2025-yillar statistik ma’lumotlari va 2025-yil yakunlari bo‘yicha rasmiy ma’lumotlar tashkil etdi. Tadqiqotda dinamik qatorlar, taqqoslash, guruhlash, tarkibiy tahlil va nisbiy ko‘rsatkichlar usullaridan foydalanildi. 2021-yil bazis yil sifatida olinib, o‘sish sur’atlari 2025-yil ko‘rsatkichining 2021-yil ko‘rsatkichiga nisbati asosida baholandi. Tannarx, foyda va rentabellik bo‘yicha xo‘jaliklar kesimidagi to‘liq mikroiqtisodiy ma’lumotlar mavjud bo‘lmagani sababli samaradorlik ishlab chiqarish, mahsuldorlik omillari, investitsiya va davlat qo‘llab-quvvatlashi nuqtayi nazaridan baholandi. [1; 2; 3; 4]

TAHLIL VA NATIJALAR

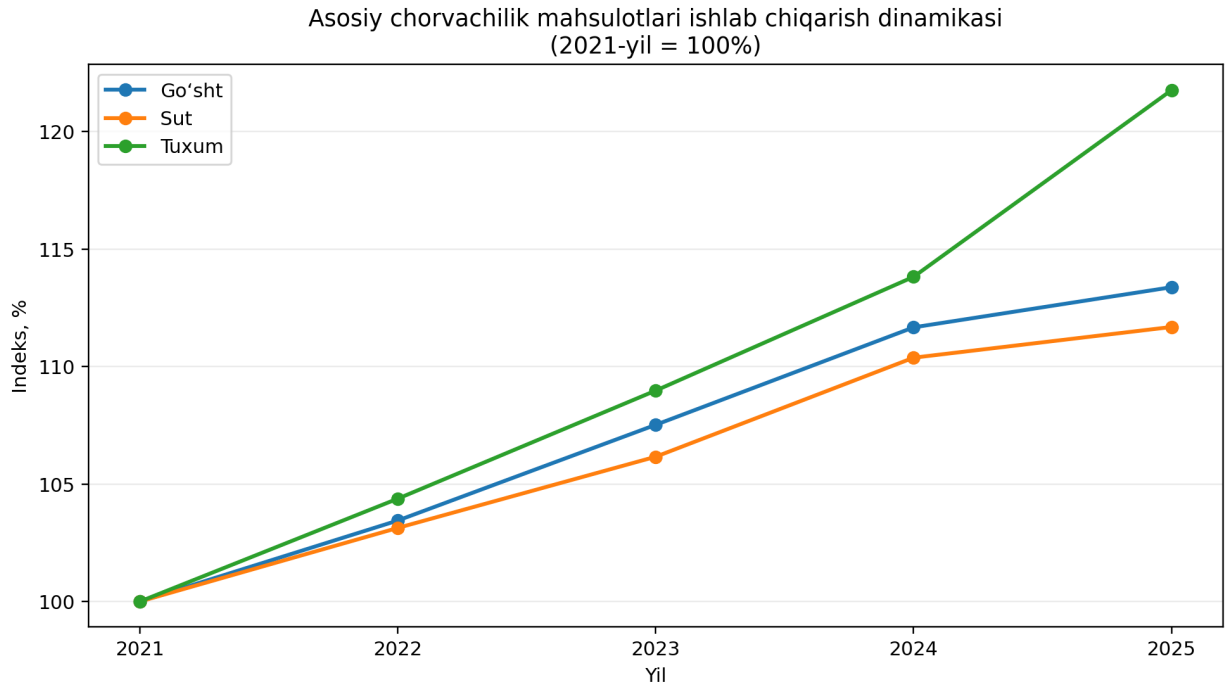
2021–2025-yillarda asosiy chorvachilik mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi barqaror oshdi. Go‘sht ishlab chiqarish 2 635,1 ming tonnadan 2 987,5 ming tonnaga, sut 11 274,2 ming tonnadan 12 591,2 ming tonnaga, tuxum esa 7 788,4 mln donadan 9 483,0 mln donaga yetdi. Natijada besh yillik davrda go‘sht ishlab chiqarish 13,4 foiz, sut 11,7 foiz, tuxum 21,8 foizga ko‘paydi. Tuxum ishlab chiqarishning tezroq o‘sishi parrandachilikda ishlab chiqarish siklining qisqaligi, kapital aylanishining tezligi va sanoat texnologiyalarini joriy etish imkoniyatlari yuqori ekanligi bilan izohlanadi (1-jadval). [2; 3]

1-jadval. O‘zbekistonda asosiy chorvachilik ko‘rsatkichlarining 2021–2025-yillardagi dinamikasi[1] [2; 3]

Yil	Go‘sht, ming t	Sut, ming t	Tuxum, mln dona	YShQ, ming bosh	Parranda, ming bosh
2021	2 635,1	11 274,2	7 788,4	13 154,3	89 589,7
2022	2 725,9	11 627,2	8 129,2	13 544,4	91 935,0
2023	2 833,2	11 968,7	8 487,4	13 853,5	97 351,5
2024	2 942,5	12 443,8	8 864,5	14 142,2	103 045,9
2025	2 987,5	12 591,2	9 483,0	14 394,5	107 237,8
O‘sish, %	13,4	11,7	21,8	9,4	19,7

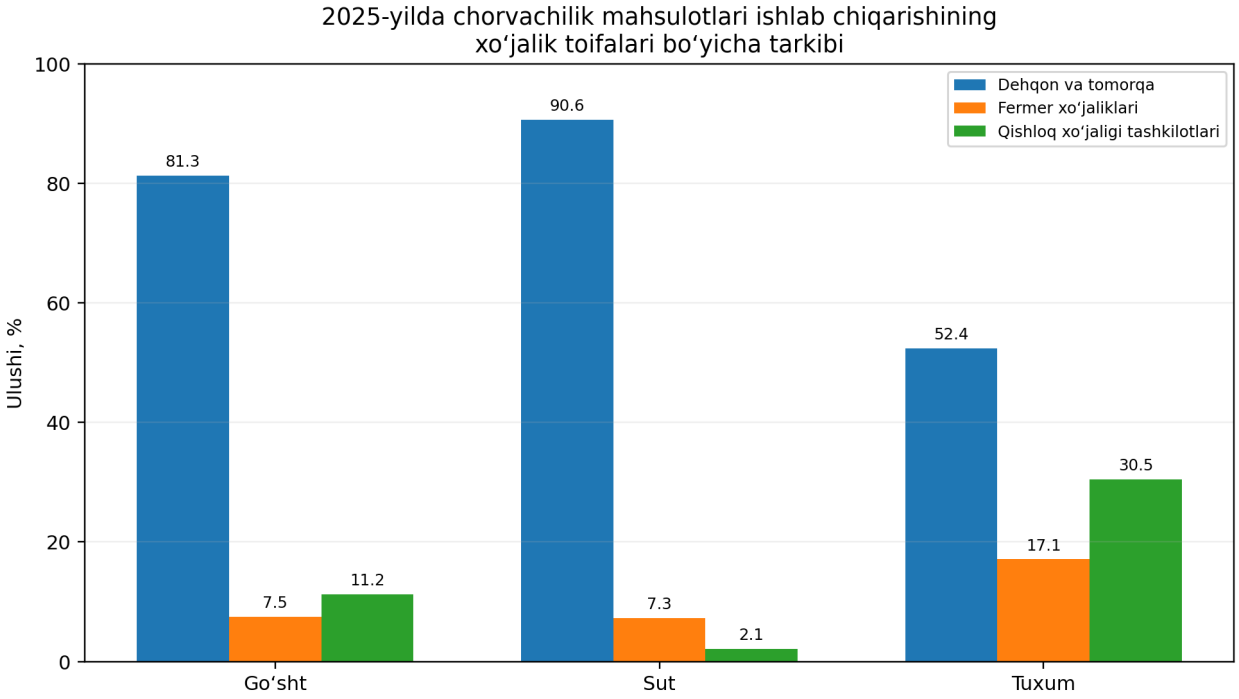
Jadval ma’lumotlari shuni ko‘rsatadiki, yirik shoxli qoramollar bosh soni 2021–2025-yillarda 9,4 foizga, go‘sht ishlab chiqarish esa 13,4 foizga oshgan. Mahsulot hajmining bosh soniga nisbatan tezroq o‘sishi tarmoqda intensiv omillar, jumladan, naslchilik, boqish texnologiyasi va so‘yish vaznining yaxshilanishi rolini ko‘rsatadi. Parrandalar soni 19,7 foiz, tuxum ishlab chiqarish 21,8 foizga oshgani ham bir bosh parranda hisobiga olinadigan natijaning nisbatan yaxshilanganini anglatadi. Biroq bunday makroko‘rsatkichlar xo‘jaliklar kesimidagi rentabellikni to‘liq ifodalamaydi; buning uchun tannarx va foyda ko‘rsatkichlarini ham muntazam hisobga olish zarur (1-rasm). [2; 3]

1 Manba: Muallif ishlanmasi.

1-rasm. Asosiy chorvachilik mahsulotlari ishlab chiqarish dinamikasi, 2021–2025-yillar[2] [2; 3]

2025-yilda chorvachilik mahsulotlarining katta qismi dehqon va tomorqa xo‘jaliklari hissasiga to‘g‘ri kelgan: go‘shtning 81,3 foizi, sutning 90,6 foizi va tuxumning 52,4 foizi ushbu toifada yetishtirilgan. Fermer xo‘jaliklarining ulushi mos ravishda 7,5; 7,3 va 17,1 foizni, qishloq xo‘jaligi tashkilotlarining ulushi esa 11,2; 2,1 va 30,5 foizni tashkil etgan. Bu tuzilma kichik ishlab chiqaruvchilarning oziq-ovqat ta’minotidagi rolini ko‘rsatadi, shu bilan birga, ularning texnika, sovutish, laboratoriya nazorati, yem xaridi va bozorga chiqish xarajatlarini kamaytirish uchun kooperatsiyani kengaytirish zarurligini ham asoslaydi (2-rasm). [3]

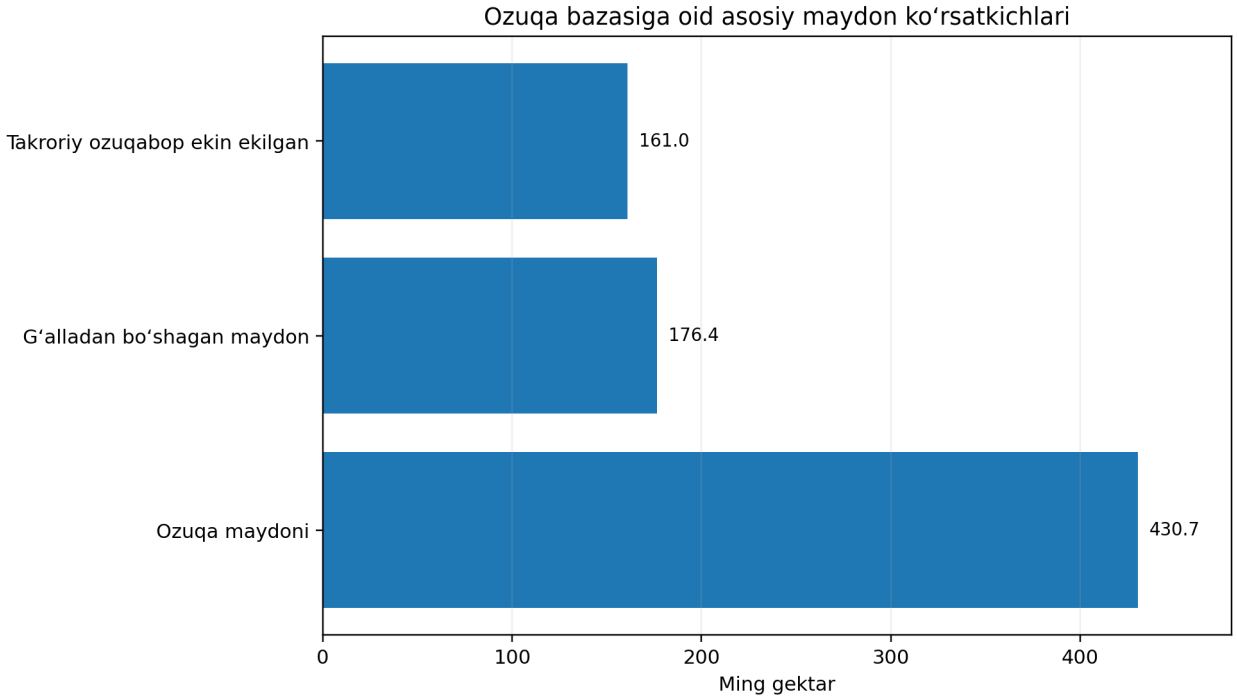

2-rasm. 2025-yilda mahsulot ishlab chiqarishining xo‘jalik toifalari bo‘yicha tarkibi[3] [3]

2 Manba: Muallif ishlanmasi.
3 Manba: Muallif ishlanmasi.

Yirik chorvachilik komplekslari miqyos iqtisodidan foydalanish imkonini beradi. Tarmoq ma'lumotlariga ko'ra, 2020–2022-yillarda sanoat usulida sut va go'sht ishlab chiqarishga ixtisoslashgan 501 ta yirik kompleks, jumladan, 239 ta sut va 262 ta bo'rdoqichilik yo'nalishidagi obyekt ishga tushirilgan. 1000 bosh va undan yuqori quvvatga ega xo'jaliklar soni 2024-yilda 171 taga yetgan. Yirik xo'jaliklarda avtomatlashtirilgan sog'ish, yem tayyorlash, veterinariya profilaktikasi va mahsulotni sovutish tizimlarini joriy etish mahsulot birligiga to'g'ri keladigan doimiy xarajatlarni kamaytirishi mumkin. Shu bilan birga, yiriklashtirishning o'zi samaradorlik kafolati emas; moliyaviy natija boshqaruv sifati va mahsuldorlik bilan belgilanadi. [1]

Naslchilik va seleksiya iqtisodiy samaradorlikning uzoq muddatli omilidir. 2021–2024-yillarda xorijiy mamlakatlardan 457,1 ming bosh yuqori mahsuldor naslli qoramol keltirilgan, shundan 117,4 ming bosh 2024-yil hissasiga to'g'ri keladi. Sun'iy urug'lantirish infratuzilmasini rivojlantirish uchun qo'shimcha 3 ming nafar texnik mutaxassis jalb etilgan, mahalliy budjetlardan 33,267 mlrd so'm ajratilib, shoxobchalar zarur uskunalar bilan ta'minlangan. Natijada 1,2 mln bosh sigir va tanani sun'iy urug'lantirish ko'rsatkichiga erishilgan. Yuqori genetik salohiyat bir boshdan olinadigan mahsulotni oshirishi, mahsulot birligiga to'g'ri keladigan yem va saqlash xarajatlarini kamaytirishi bilan iqtisodiy samara beradi. [1]

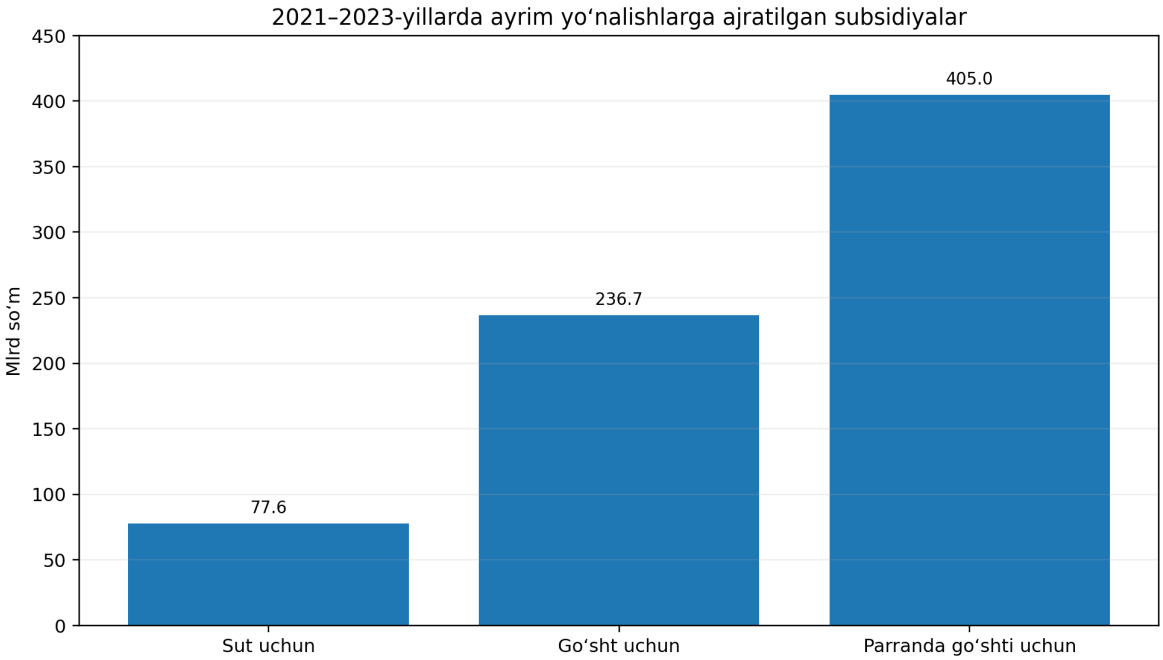
Ozuqa bazasi mahsulot tannarxiga bevosita ta'sir qiladi. Tarmoq ma'lumotlarida 430,7 ming gektar ozuqa maydonida beda, makkajo'xori, oq jo'xori va xashaki lavlagi yetishtirish, g'alladan bo'shagan 176,4 ming gektar maydonning 161 ming gektariga takroriy ozuqabop ekinlar ekish qayd etilgan. Yuqori hosilli makkajo'xori duragaylaridan gektariga 70 tonnagacha hosil olish imkoniyati yaratilgani avvalgi 35–40 tonnalik darajaga nisbatan sezilarli natijadir. Shuningdek, 265 ta chorvachilik subyektida gidroponika texnologiyasining joriy etilishi mavsumdan tashqari yashil ozuqa ta'minotini yaxshilashga xizmat qiladi. Ozuqa hosildorligining ortishi chorva mahsuldorligi bilan uyg'unlashganda bir kilogramm go'sht yoki bir litr sut tannarxini kamaytirish imkonini beradi (3-rasm). [1]

3-rasm. Ozuqa bazasiga oid asosiy maydon ko'rsatkichlari[4] [1]

Davlat qo'llab-quvvatlashi va investitsiyalar ham tarmoqning modernizatsiyasiga xizmat qilgan. 2021–2023-yillarda o'z xo'jaligida mahsulot yetishtirib sotgan 2 104 ta subyektga jami 857,6 mlrd so'm subsidiya ajratilgan. Shundan 936 ta xo'jalikka sut uchun 77,6 mlrd so'm, 307 ta xo'jalikka go'sht uchun 236,7 mlrd so'm va 506 ta xo'jalikka parranda go'shti uchun 405 mlrd so'm yo'naltirilgan. Xuddi shu davrda qiymati 24,3 trln so'mlik 6 096 ta loyiha amalga oshirilib, 62,2 mingta ish o'rni yaratilgan. 2025-yilda chorvachilik va unga bog'liq yo'nalishlarda 5,3 trln so'mlik 1 103 ta loyiha amalga oshirilgani ham investitsion faollik davom etganini ko'rsatadi (4-rasm). [1; 4]

4 Manba: Muallif ishlanmasi.

4-rasm. 2021–2023-yillarda ayrim chorvachilik yo‘nalishlariga ajratilgan subsidiyalar[5] [1; 4]

Investitsiya va subsidiyalarning iqtisodiy natijasini baholashda ajratilgan mablag‘ning miqdori emas, balki bir bosh chorva mahsuldorligi, tannarxning kamayishi, yangi ish o‘rinlari, qayta ishlangan mahsulot ulushi va xo‘jalik rentabelligidagi o‘zgarishlar asosiy mezon bo‘lishi kerak. Ayniqsa, sut va go‘shtni xomashyo sifatida sotishdan ko‘ra, ularni qayta ishlash orqali yuqori qo‘shilgan qiymat yaratish ishlab chiqaruvchi daromadini oshiradi. Shu sababli yangi loyihalarda chorva kompleksi, yem bazasi, sovutish, logistika va qayta ishlashni yagona qiymat zanjiri sifatida rejalashtirish maqsadga muvofiq. [1; 4]

Tahlil natijalariga ko‘ra, birinchi ustuvor yo‘nalish chorva bosh sonini ko‘paytirishga emas, bir boshdan olinadigan mahsulotni oshirishga qaratilgan boshqaruv tizimini shakllantirishdir. Har bir xo‘jalikda sigirning yillik sut mahsuldorligi, qoramolning sutkalik vazn o‘sishi, yem konversiyasi va mahsulot tannarxi asosiy iqtisodiy indikator sifatida yuritilishi kerak. Bu ko‘rsatkichlar nasl, ratsion, veterinariya va texnologiya bo‘yicha qarorlarning iqtisodiy natijasini ko‘rsatadi. [1; 2; 3]

Ikkinchi yo‘nalish ozuqa ishlab chiqarish va chorva ehtiyojini yagona biznes-reja asosida bog‘lashdir. Ozuqa maydonlari hosildorligi, yemning oziqaviy qiymati va saqlashdagi yo‘qotishlarni hisobga olish mahsulot tannarxini boshqarishga imkon beradi. Uchinchi yo‘nalish mahalliy naslchilik bazasini kuchaytirib, yuqori mahsuldor hayvonlarni mamlakat ichida ko‘paytirishdir. Bu kelgusida import xarajatlarini kamaytirish va mahalliy sharoitga mos genetik resurslarni shakllantirishga xizmat qiladi. [1]

To‘rtinchi yo‘nalish dehqon va tomorqa xo‘jaliklarini servis kooperatsiyasi asosida birlashtirishdan iborat. Sut yig‘ish va sovutish punktlari, umumiy yem tayyorlash markazlari, sun’iy urug‘lantirish va veterinariya xizmatlarini kooperativ asosda tashkil etish kichik ishlab chiqaruvchining alohida xarajatlarini kamaytiradi. Beshinchi yo‘nalish mahsulotni chuqur qayta ishlash va bozor infratuzilmasini rivojlantirishdir. Qayta ishlangan sut, go‘sht va tuxum mahsulotlari xom mahsulotga nisbatan yuqori qo‘shilgan qiymat yaratib, tarmoqning umumiy daromadliligini oshiradi. [1; 3]

XULOSA VA TAKLIFLAR

1. 2021–2025-yillarda O‘zbekistonda go‘sht ishlab chiqarish 13,4 foiz, sut 11,7 foiz va tuxum 21,8 foizga oshdi. Bu tarmoqda ishlab chiqarish salohiyati barqaror kengayganini ko‘rsatadi. [2; 3]

2. Yirik shoxli qoramollar soni 9,4 foizga, parrandalar 19,7 foizga ko‘paygan. Mahsulot ishlab chiqarishning ayrim yo‘nalishlarda bosh soniga nisbatan tezroq o‘sishi intensiv rivojlanish omillari mavjudligini ko‘rsatadi. [2; 3]

3. Naslchilik-seleksiya, sun’iy urug‘lantirish va yuqori mahsuldor genetik resurslar bir boshdan olinadigan mahsulotni ko‘paytirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshiradi. Mahalliy naslchilik bazasini kuchaytirish importga qaramlikni kamaytirishi mumkin. [1]

5 Manba: Muallif ishlanmasi.

4. Ozuqa bazasining hosildorligi va sifati chorvachilik tannarxining asosiy ichki rezervlaridan biridir. Yuqori hosilli yem-xashak ekinlari, gidroponika va suv tejovchi texnologiyalar iqtisodiy jihatdan kengaytirilishi lozim. [1]

5. Dehqon va tomorqa xo‘jaliklarining ishlab chiqarishdagi yuqori ulushi ularni sut yig‘ish, sovutish, yem tayyorlash, veterinariya va sotish bo‘yicha kooperativ servis tizimlariga birlashtirishni talab etadi. [3]

6. Davlat subsidiyalari va investitsiya loyihalarining natijadorligi mahsuldorlik, tannarx, rentabellik, qayta ishlash darajasi va yaratilgan qo‘shilgan qiymat bilan baholanishi zarur. Tarmoqning keyingi rivojlanish modeli “ko‘proq bosh soni”dan “har bir resurs birligidan ko‘proq mahsulot va daromad” tamoyiliga o‘tishi kerak. [1; 4]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Chorvachilik sohasining o‘tgan 2021–2024-yillardagi holati to‘g‘risida ma’lumot. Tarmoq tahliliy materiali.
2. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT statistik ma’lumotlar bazasi: chorvachilik mahsulotlari ishlab chiqarish va chorva bosh soni, 2021–2025-yillar.
3. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekiston Respublikasida qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi: 2025-yil yanvar–dekabr yakunlari bo‘yicha press-reliz. Toshkent, 2026.
4. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2025-yil yakuni bo‘yicha qishloq, o‘rmon va baliq xo‘jaligida maqsadli indikatorlarning bajarilishi to‘g‘risida tahliliy ma’lumot. Toshkent, 2026.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi PQ-4254-son “O‘zbekiston Respublikasi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarori.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2026. VI maxsus son

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
"INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI" MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
2026-yil 25-26-sentabr

